

юридичної інформації для вирішення правових проблем; створення юридичних документів – заяв, позовів, скарг тощо; прийняття участі у радіо та телепередачах з метою пропаганди законів України щодо захисту основних прав та свобод громадян; випуск інформаційно – правових листів для Інтернет сайту «Херсонський юридичний інститут Національного університету внутрішніх справ»; доведення до різних верств населення правил попередження і захисту від злочинних посягань та інших правопорушень тощо.

Керівництво Херсонським юридичним інститутом Національного університету внутрішніх справ здійснює загальне управління студентською громадою у вигляді матеріально-правової допомоги останньої, а саме: організує зв'язок студентів з населенням за допомогою засобів масової інформації, сплачує за це кошти; допомагає у організації консультативної роботи зі студентами з боку професорсько-викладацького складу, надає доступ до Інтернет-сайту тощо.

Але суто координаційну функцію щодо змісту, форм та методів роботи Центру правової допомоги населенню при ХЮІ НУВС взяв на себе Дніпровський відділ юстиції під керівництвом В.С. Голодюка. Співпраця охоплює поширену програму роботи Центру, що надає студентам – майбутнім юристам – можливість стажування та проходження практики в структурах юстиції, а в майбутньому для перспективних випускників буде надаватися і місце роботи. Фактично це співробітництво є проявом принципово нових форм соціального партнерства та професійної взаємодії, що співзвучно Указу Президента України № 143 від 18.10.2001 р.

Цілеспрямоване формування правової культури у молоді, збагачення правових знань, розвиток умінь користуватися правом як легітимним інструментом для захисту своїх прав та свобод, може бути ефективним при активному розповсюдженні та дії студентських громад. Це забезпечить поєднання зусиль представників середньої і вищої освіти, державних та недержавних структур в контексті нових партнерських взаємовідносин.

Список літератури: 1. Загальна теорія держави і права: Навчальний посібник / За ред. В.В. Копейчикова. К., 1998. 2. Краткий словарь современных понятий и терминов. 3-е изд., дораб. и доп./Н.Т. Бунимович, Г.Г.Жаркова, Т.М. Корнилова и др. Сост. и общ. ред. В.А. Макаренко. М., 2000. 3. Симонов В.П. Что такое эмоции? М., 1966. 4. Данилов А.Н. Переходное общество: Проблемы системной трансформации. Мн., 1998.

Надійшла до редколегії 14.07.03

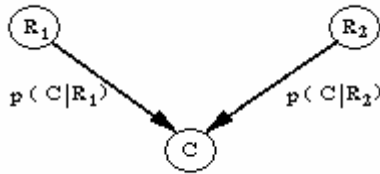
О.В. Тягло

НОРМАЛІЗОВАНА ФОРМУЛА ЗНАХОДЖЕННЯ СИЛИ АРГУМЕНТУ З НЕЗАЛЕЖНИМИ РЕЗОНАМИ

1. Постановка задачі

Задача знаходження сили аргументу споріднена з досить старою проблемою встановлення ступеня раціонального переконання у істинності певної тези (висновку), підтримуваної низкою резонів (засновків). Практичні витоки вона має, зокрема, у юридичній практиці. Так, спираючись на

судження свідків з розглядуваної справи, суддя мусить встановити ступінь обґрунтованості висновку щодо винності або невинності підозрюваного. Разом з іншою релевантною інформацією, це визначить зміст судового рішення, більшу або меншу переконаність в його істинності. На початку ХХ ст. Дж. М. Кейнс явно сформулював й глибоко дослідив цю проблему, але не виснавив її остаточно [1]. У недавно оприлюдненій статті я запропонував варіант її рішення для одного особливого різновиду аргументу, засновки якого є взаємно незалежними (convergent argument) [2, р.61-71]. Разом з тим, була зауважена потреба у подальшому уточненні знайденого результату. Пропонована зараз стаття містить уточнену формулу знаходження сили аргументів визначеного різновиду (діаграма найпростішого аргументу з висновком С та двома незалежними резонами R1 і R2 подана нижче).

Діаграма 1

2. Попередня формула знаходження сили аргументу з двома незалежними резонами

Для аргументу з двома істинними засновками була запропонована формула обчислення його сили (1)*.

$$p(C|T1,T2) = p(C|T1) + \{1 - p(C|T1)\} p(C|T2)$$

Тут $p(C|Ti)$ є кількісна характеристика зв'язку відповідного резону і висновку, тобто сила підтримки висновку С резонем Ti . За своїм значенням, вочевидь, $0 \leq p(C|Ti) \leq 1$. Оскільки резони істинні, то сила аргументу або ж ступінь переконаності у істинності висновку $p(C|T1,T2)$ буде залежати тільки від множини усіх $p(C|Ti)$; при цьому має виконуватися умова (2): [2, р. 65-66].

$$0 \leq p(C|T1,T2) \leq 1.$$

Коли $p(C|T1,T2) = 1$, то маємо точно істинний висновок С, а сила аргументу максимальна. Коли ж $p(C|T1,T2) = 0$, то маємо хибний або зовсім «безсилий» аргумент.

3. Нормалізована формула знаходження сили аргументу

Надалі візьмемо до уваги ще одну цілком природну умову: якщо резон Ti підтримує висновок С з силою $p(C|Ti)$, то водночас він підтримує заперечення С або контрвисновок $\neg C$ з силою $1 - p(C|Ti)$. Тому:

* Див. список літератури.

$$p(C|Ti) + p(\neg C|Ti) = 1$$

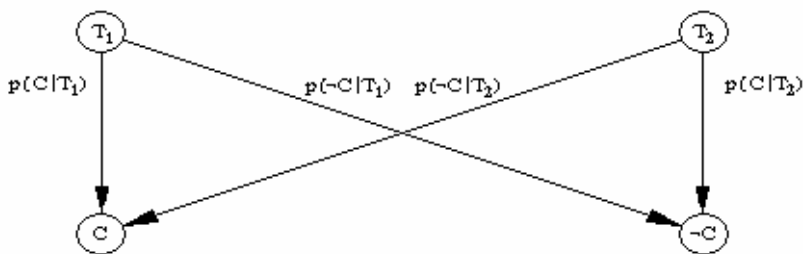
У найпростішому випадку, наприклад, $p(C|Ti) = 1$, а $p(\neg C|Ti) = 0$. Це означає – С виявляється точно істинним, а $\neg C$ – хибним, що цілком збігається з вимогою класичного закону виключення третього.

Одержаний висновок неважко узагальнити для випадку кількох незалежних резонів (3):

$$p(C|T1,...Ti) + p(\neg C|T1,...Ti) = 1$$

Розглянемо далі такий приклад: «Свідок Х стверджує, що напевне бачив поблизу місця пограбування громадянки Г тільки трьох осіб, в тому числі і підозрюваного Z. Інший незалежний свідок Y стверджує, що бачив тут же тільки двох осіб, включаючи Z. Відомо, що злочин було вчинено однією особою, крім цього немає жодних інших даних. Вважаючи, що свідки кажуть щирю правду, визначити ступінь раціональної довіри до висновку «Пограбування Г вчинив Z».

Вказаному прикладу відповідає діаграма 2, де $\neg C$, вочевидь, є контрвисновок: «Невірно, що пограбування Г вчинив Z».

Легко зрозуміти, що за визначений умов $p(C|T1) = 1/3$, а $p(C|T2) = 1/2$. Відповідно, $p(\neg C|T1) = 2/3$, а $p(\neg C|T2) = 1/2$. Використовуючи формулу (1) для обчислення сили аргументу з висновком С та контраргументу з контрвисновком $\neg C$, одержимо:

$$p(C|T1,T2) = 1/3 + (1 - 1/3) \times 1/2 = 2/3$$

$$p(\neg C|T1,T2) = 2/3 + (1 - 2/3) \times 1/2 = 5/6$$

$$p(C|T1,T2) + p(\neg C|T1,T2) > 1$$

Останній результат свідчить, що формула (1) не відповідає об'єднанню умов (2) та (3) і тому вимагає модифікації.

Бажане удосконалення не становить великої загадки: ми маємо тут звернутися до відомої процедури нормалізації. Тоді можливим варіантом формули знаходження сили аргументу $pN(C|T1,T2)$ буде (4):

$$pN(C|T1,T2) = p(C|T1,T2) / p(C|T1,T2) + p(\neg C|T1,T2) = 1 / 1 + \beta$$

$$\beta = p(\neg C|T1,T2) / p(C|T1,T2)$$

Застосовуючи для оцінки описаного прикладу нормалізовану формулу (4) з урахуванням вже одержаних значень $p(C|T1,T2)$ та $p(\neg C|T1,T2)$, будемо мати:

$$\beta = 5/6 : 2/3 = 5/4$$

$$pN(C|T_1, T_2) = 1 / 1 + 5/4 = 4/9$$

У подібний спосіб знайдемо:

$$pN(\neg C|T_1, T_2) = 5/9$$

При цьому:

$$pN(C|T_1, T_2) + pN(\neg C|T_1, T_2) = 1$$

У такий спосіб знайдено відносну силу розглядуваних аргументу і контраргументу, причому умова (3) виконана.

Використовуючи процедуру нормалізації щодо одержаних у моїй попередній статті результатів, не важко дійти важливих узагальнень, коли кількість незалежних резонів більше двох та/або резони R_i не є очевидно істинними.

Список літератури: 1. Keynes J. M. The Collected Writings of John Maynard Keynes. Vol.VIII. A Treatise on Probability. Cambridge: Cambridge University Press, 1973. 2. Tyaglo A.V. How to Improve the Convergent Argument Calculation // Informal Logic, 2002. Vol.22, № 1. 3. Використовуються такі позначення: істинні засновки будемо позначати T_i ; засновки, логічне значення яких не відоме – R_i . 4. Tyaglo A.V. How to Improve the Convergent Argument Calculation.

Надійшла до редколегії 22.05.03